ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ
φιλελεύθερος
24 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2008

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΟΪΖΙΔΗΣ

Βρίσκεται στη θέση του γενικού γραμματέα του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου (ΚΕΒΕ) από το 1975. Ανέβαλε για πρώτη φορά καθήκοντα στα τέλη της δεκαετία του 1950 για να βρεθεί χωρίς ούτε ο ίδιος να το περιμένει στην κορυφή της πυραμίδας του Επιμελητηρίου. Ο Παναγιώτης Λοϊζίδης έζησε από το 1960 και μετά όλους τους σημαντικούς σταθμούς στην πορεία του ΚΕΒΕ, που είναι ασφαλώς άμεσα συνδεδεμένοι με την πορεία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ο Παναγιώτης Λοϊζίδης εξακολουθεί σήμερα να εργάζεται με τον ίδιο ζήλο για την επιτυχία των στόχων του Επιμελητηρίου, που πρωταγωνιστεί σε όλες τις σημαντικές στιγμές του τόπου. «Αυτή η θέση επιβάλλει να ασχολείσαι με πάρα πολλά θέματα», αναφέρει ο κ. Λοϊζίδης, τονίζοντας πως «διαφορετικά δεν θα μπορείς να εκπληρώσεις την αποστολή σου».

Της Μαρίας Αγγελίδου

ΦΩΤΟ: Γ. ΜΗΣΙΩΤΗ

Στο ΚΕΒΕ δεν υπάρχουν συνηθισμένες μέρες

«Δεν υπάρχουν συνηθισμένες μέρες, η κάθε μέρα είναι διαφορετική. Έρχομαι στο γραφείο γύρω στις 8.00 κι ενώ έχω στο μυαλό μου από την προηγούμενη ημέρα το πρόγραμμα που θα ακολουθήσω, μπορεί να υπάρξουν τέτοιες εξελίξεις ή να προκύψουν τόσα άλλα ζητήματα που να μη μου δοθεί η ευκαιρία να κάνω αυτά που ανέμενα. Ζητήματα που μπορεί να έχουν σχέση είτε με κάποιο Υπουργείο, είτε με κάποιο Οργανισμό, είτε με το συνδικαλιστικό κίνημα», αναφέρει ο κ. Λοϊζίδης...

Λοϊζίδης: 50 χρόνια Επιμελητήριο

> Ξεκίνησε από τη Φιλιά με όνειρα για να τα στεγάσει στο ΚΕΒΕ

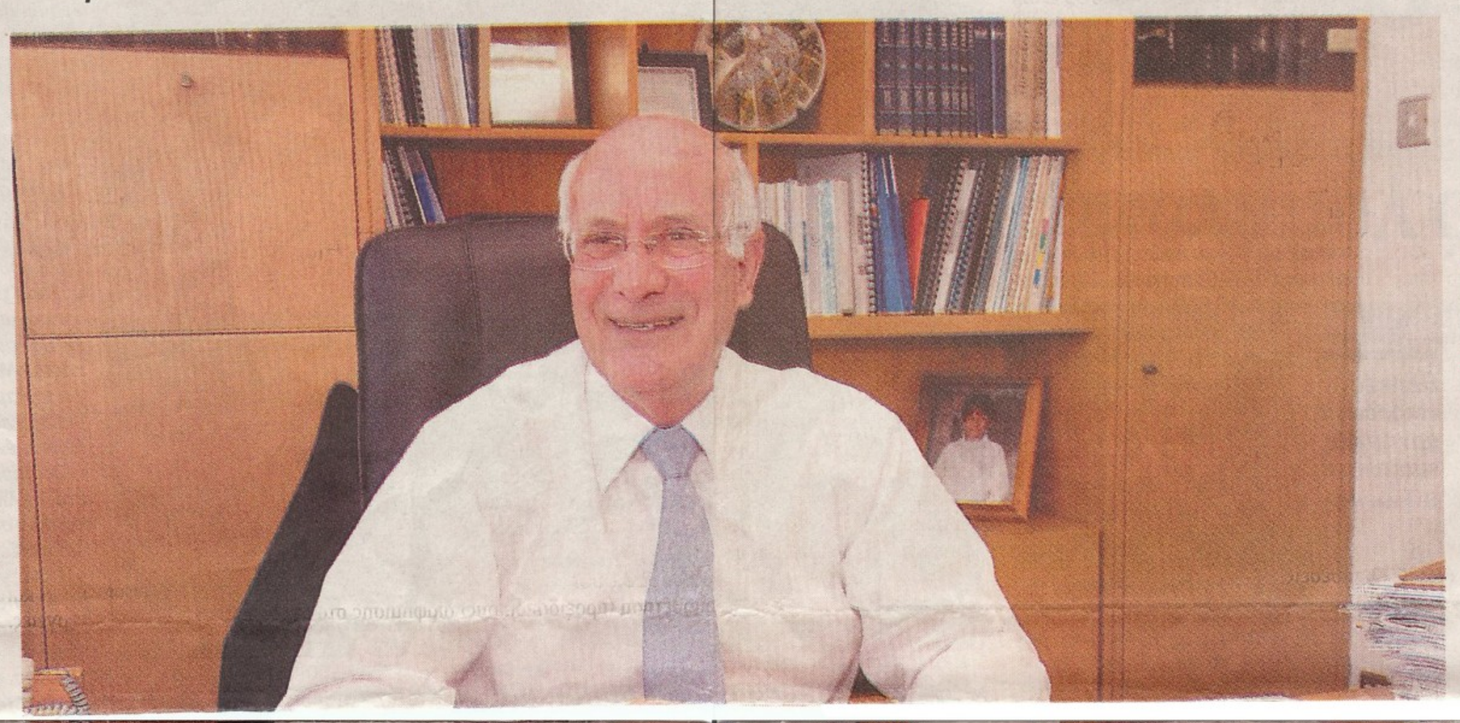

«Ήξερα ότι αναλάμβανα ένα σημαντικό και δύσκολο πόστο, από το οποίο για να δουλέψει κανείς σωστά έπρεπε να ξεχάσει τα ωράρια εργασίας. Έπρεπε να αφιερώσω τον εαυτό μου σε αυτή την προσπάθεια και αυτό έκανα», αναφέρει ο Παναγιώτης Λοϊζίδης, ο οποίος μετρά 32 χρόνια δουλειάς από τη θέση του γενικού γραμματέα του ΚΕΒΕ. «Νιώθω ότι μεγάλωσα μαζί με το Επιμελητήριο», λέει χαρακτηριστικά και δεν θα μπορούσαμε παρά να συμφωνήσουμε μαζί του, καθώς 50 χρόνια δουλειάς στο ΚΕΒΕ είναι μια ολόκληρη ζωή. Σήμερα συνεχίζει ακούραστος το έργο του. «Το μόνο σίγουρο είναι ότι μέσα από αυτή τη θέση δεν πρόκειται να πλήξεις ποτέ», σημειώνει αναφερόμενος στον πολλαπλό ρόλο που επιβάλλουν τα καθήκοντα του γενικού γραμματέα του ΚΕΒΕ.

Εδώ και πόσα χρόνια εργάζεστε στο ΚΕΒΕ;

Βρίσκομαι στη θέση του Γενικού Γραμματέα του ΚΕΒΕ από το 1975. Έπιασα δουλειά στο ΚΕΒΕ το 1958 σε ηλικία 19 ετών. Τα ακαδημαϊκά μου προσόντα τα απέκτησα εργαζόμενος στο Επιμελητήριο.

Μια ολόκληρη ζωή εργάζεστε στο ΚΕΒΕ. Να μιλήσουμε για τα πρώτα βήματα.

Η ζωή και η πορεία του γενικού γραμματέα του Κυπριακού Επιμελητηρίου

Κατάγομαι από τη Φιλιά Μόρφου, την εποχή εκείνη δεν γνώριζα κανένα στη Λευκωσία (γελά). Αφού τελείωσα το σχολείο άρχισα να αναζητώ εργασία. Άκουσα ότι αναζητούσαν γραμματέα στο Σύνδεσμο Βιομηχάνων Κύπρου, ο οποίος αργότερα συνενώθηκε με το Κυπριακό Εμπορικό Επιμελητήριο και άλλες επιχειρηματικές οργανώσεις για να δημιουργήσουν το ΚΕΒΕ. Πέρασα από γραπτές και προφορικές εξετάσεις κι έτσι με προσέλαβαν. Ήμουν ένας ανήσυχος νεαρός. Μπορεί να είχα πιάσει δουλειά αμέσως μετά την αποφοίτησή μου από το γυμνάσιο, αφού δεν υπήρχαν τα περιθώρια από οικονομικής πλευράς για να συνεχίσω τις σπουδές μου, όμως δεν εφησύχασα. Παράλληλα με τη δουλειά άρχισα να διαβάζω για να αποκτήσω προσόντα, με το να είσαι απόφοιτος γυμνασίου δεν είναι αρκετό για να έχεις σταδιοδρομία. Σπούδασα διοίκηση επιχειρήσεων και μάρκετινγκ με αλληλογραφία.

Τα πρώτα χρόνια της δραστηριοποίησής σας στο Σύνδεσμο Βιομηχάνων, με τι ασχοληθήκατε; Ποιες ήταν οι δραστηριότητες του Συνδέσμου σε μια εποχή κατά την οποία η κυπριακή οικονομία δεν είχε την ανάπτυξη που έχει σήμερα;

Τότε ο Σύνδεσμος Βιομηχάνων είχε τέσσερις υπαλλήλους. Οι δραστηριότητες δεν διέφεραν κατά πολύ από τις σημερινές, σε πολύ μικρότερη βέβαια κλίμακα. Οι εξαγωγές της Κύπρου τότε ήταν σχεδόν ανύπαρκτες. Το 1960 με την ανεξαρτησία της Κύπρου έγινε μια μεγάλη στροφή. Ο Σύνδεσμος άρχισε πλέον να αποκτά ένα νέο ρόλο ως συμβουλευτικό σώμα προς την Κυβέρνηση. Πρέπει να σημειώσω ότι από τότε άρχισαν να οργανώνονται εμπορικές αποστολές προς το εξωτερικό για να προωθηθούν και οι εξαγωγές αλλά και το εμπόριο γενικότερα.

Το ΚΕΒΕ θα πρέπει να διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο και την περίοδο μετά το 1974.

Ο μεγαλύτερος σταθμός στην πορεία του ΚΕΒΕ είναι το 1974. Με την εισβολή και την κατοχή καταστράφηκε η οικονομία του τόπου. Το Επιμελητήριο ανέπτυξε δράση με στόχο την επαναδραστηριοποίηση της οικονομίας. Εγώ βρισκόμουν στη θέση του ανώτερου λειτουργού στο ΚΕΒΕ εκείνη την εποχή. Αμέσως μετά την εισβολή ο γενικός γραμματέας του Επιμελητηρίου με διόρισε ως υπεύθυνο για τα θέματα της επαναδραστηριοποίησης. Τέλη Ιουλίου αρχές Αυγούστου του 1974 το ΚΕΒΕ δημιούργησε αρμόδιο τμήμα και αμέσως πιάσαμε δουλειά. Άρχισαν οι συσκέψεις με τους επιχειρηματίες. Παράλληλα είχε δημιουργηθεί από την Κυβέρνηση αρμόδια Συμβουλευτική Επιτροπή, στην οποία μετείχε το Επιμελητήριο μαζί με τις Συντεχνίες. Δουλειά της ήταν να μελετήσει τρόπους επαναδραστηριοποίησης της κυπριακής οικονομίας. Ήταν ένας τιτάνιος αγώνας που έπρεπε να επιτύχει με κάθε τρόπο. Τουλάχιστον σε ό,τι αφορά τη δική μου σταδιοδρομία ήταν η πιο κρίσιμη περίοδος που έζησα με την έννοια ότι έπρεπε με κάθε τρόπο να προσφέρουμε για να δραστηριοποιήσουμε την οικονομία του τόπου. Βίωσα αυτή την προσπάθεια από την πρώτη στιγμή. Έπρεπε να ενθαρρύνουμε τους επιχειρηματίες να κάνουν επενδύσεις. Από την πλευρά τους και οι εργαζόμενοι έπαιξαν το δικό τους ρόλο στο να επιτύχει η προσπάθεια. Αποδέχτηκαν μείωση των μισθών τους κατά 25%. Καταφέραμε να δημιουργήσουμε ως τόπος μια νέα οικονομία σε διάστημα πέντε - έξι ετών.

Αναλάβατε τα καθήκοντα του γενικού γραμματέα του ΚΕΒΕ σε εκείνη τη δύσκολη περίοδο. Η ευθύνη που έπρεπε να επωμιστείτε ήταν μεγάλη.

Όπως σας έχω πει ανέλαβα τα καθήκοντα του γενικού γραμματέα του ΚΕΒΕ την 1η Ιανουαρίου του 1975, λίγους μήνες μετά την εισβολή. Είχε αποχωρήσει ο μέχρι τότε γενικός γραμματέας και ανέλαβα την ευθύνη του Οργανισμού. Δεν ήταν λίγο πράγμα το γεγονός ότι ανέλαβα αυτή τη θέση σε εκείνη την περίοδο ούτε για μένα ούτε για εκείνους που μου την ανέθεσαν. Για να πω την αλήθεια δεν περίμενα ότι θα με διόριζαν σε αυτή τη θέση. Υπήρχαν τόσοι άλλοι ενδιαφερόμενοι που δεν πίστευα ότι στην ηλικία των 36 ετών θα μου ανέθεταν τέτοιες ευθύνες.

Πώς αντιδράσατε στο διορισμό, δεδομένου ότι ήταν κάτι που δεν αναμένατε; Και πολύ περισσότερο μάλιστα καθώς οι ευθύνες ήταν αυξημένες λόγω της έκρυθμης κατάστασης που υπήρχε στον τόπο.

Ένα άτομο, το οποίο από τα 12 του χρόνια υποχρεώνεται να ζήσει μακριά από την οικογένειά του για να μπορέσει να τελειώσει το σχολείο, σίγουρα έχει αυτοπεποίθηση. Οι ίδιες οι συνθήκες επιβάλλουν να έχεις αυτοπεποίθηση. Με αυτό δε θέλω να πω ότι δεν αισθάνθηκα το βάρος της ευθύνης. Ήξερα ότι αναλάμβανα ένα σημαντικό και δύσκολο πόστο, από το οποίο για να δουλέψει κανείς σωστά έπρεπε να ξεχάσει τα ωράρια εργασίας. Έπρεπε να αφιερώσω τον εαυτό μου σε αυτή την προσπάθεια και αυτό έκανα. Νιώθω ότι μεγάλωσα μαζί με το Επιμελητήριο. Τα πρώτα χρόνια του διορισμού μου ήταν πολύ δύσκολα για τους λόγους που αναφέραμε. Από την πλευρά μου, ως ο νέος γενικός γραμματέας του ΚΕΒΕ έδωσα μια ώθηση πιο εξωστρεφή μιλώντας για το προφίλ του ίδιου του Επιμελητηρίου. Εκτός του ότι αναλάβαμε ρόλο στο εσωτερικό με στόχο την επαναδραστηριοποίηση της οικονομίας εργαστήκαμε και για την προώθηση της Κύπρου στο εξωτερικό. Το ΚΕΒΕ από το 1977-'78 άρχισε μια έντονη προβολή της Κύπρου ως επιχειρηματικό κέντρο στο εξωτερικό.

Σήμερα η μεγαλύτερη πρόκληση για το ΚΕΒΕ ποια είναι;

Από πολύ νωρίς το ΚΕΒΕ τάχθηκε υπέρ της ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Γι' αυτό από το 1975 έγινε μέλος των Ευρωεπιμελητηρίων. Στη συνέχεια συνδέθηκε με όλους τους Οργανισμούς που έχουν σχέση με την Ε.Ε. Η μεγαλύτερη πρόκληση για το Επιμελητήριο στα χρόνια που προηγήθηκαν ήταν ακριβώς η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το ΚΕΒΕ πρωτοπόρησε, ήταν ο Οργανισμός μέσω του οποίου είχαν παρουσία στην Κύπρο όλα τα δίκτυα πληροφοριών της Ε.Ε. Μέχρι σήμερα όλες οι εκδόσεις της Ε.Ε. έχουν παρουσία στην Κύπρο μέσω του ΚΕΒΕ. Παράλληλα προετοίμασε τον επιχειρηματικό κόσμο. Επίσης, πρέπει να πω ότι το ΚΕΒΕ υπήρξε από τους ένθερμους υποστηρικτές της ένταξης της Κύπρου στην ΟΝΕ. Από το 2006 ως Επιμελητήριο παρουσιάσαμε ειδική έκδοση για το ευρώ με στόχο την ενημέρωση τόσο των επιχειρηματιών όσο και γενικότερα του κοινού. Μάλιστα, τον προηγούμενο χρόνο περίπου 2000 επιχειρήσεις πέρασαν από τα σεμινάρια που διοργάνωσε το ΚΕΒΕ για το ευρώ. Μέσα από τα μικρά αυτά σεμινάρια επιχειρήσαμε να εξηγήσουμε σε πρακτικό επίπεδο τι σημαίνει ευρώ και τι πρέπει να κάνουν οι επιχειρήσεις για να προετοιμαστούν κατάλληλα. Πέραν των ευρωπαϊκών ζητημάτων, το ΚΕΒΕ με τη δράση του διαδραματίζει ένα σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της οικονομίας του τόπου. Επιπλέον, έχουμε μια έντονη δραστηριότητα προωθώντας την Κύπρο στο εξωτερικό. Οργανώνονται δεκάδες αποστολές κάθε χρόνο εκεί που κάνουμε ότι η Κύπρος έχει προοπτικές. Οι αποστολές αυτές πρέπει να πω ότι γίνονται πάντοτε σε στενή συνεργασία με το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού.

Εσείς σήμερα μέσα από αυτή τη θέση έχετε πολλαπλό ρόλο. Να μιλήσουμε για τα δικά σας καθήκοντα στο σημερινό σύγχρονο περιβάλλον;

Αυτή η θέση επιβάλλει να ασχολείσαι με πάρα πολλά θέματα. Ουσιαστικά επιβάλλει να ασχοληθείς με όλα τα ζητήματα της κυπριακής οικονομίας. Επομένως, είσαι υποχρεωμένος να παρακολουθείς κι εξελίξεις στη διεθνή οικονομία όπως και τις σημαντικότερες πολιτικές εξελίξεις τόσο στον τόπο μας όσο και στο εξωτερικό. Διαφορετικά δεν θα μπορείς να εκπληρώσεις την αποστολή σου.

Για σας σήμερα πώς είναι μια συνηθισμένη μέρα στη δουλειά;

Δεν υπάρχουν συνηθισμένες μέρες, η κάθε μέρα είναι διαφορετική. Έρχομαι στο γραφείο γύρω στις 8.00 κι ενώ έχω στο μυαλό μου από την προηγούμενη ημέρα το πρόγραμμα που θα ακολουθήσω, μπορεί να υπάρξουν τέτοιες εξελίξεις ή να προκύψουν τόσα άλλα ζητήματα που να μη μου δοθεί η ευκαιρία να κάνω αυτά που ανέμενα. Ζητήματα που μπορεί να έχουν σχέση είτε με κάποιο Υπουργείο, είτε με κάποιο Οργανισμό, είτε με το συνδικαλιστικό κίνημα. Το μόνο σίγουρο είναι ότι μέσα από αυτή τη θέση δεν πρόκειται να πλήξεις ποτέ. Από την άλλη πρέπει να πω ότι η επιτυχία της προσπάθειας οφείλεται στο γεγονός ότι εργαζόμαστε συλλογικά.

η πορεία του

1958 *Εργοδοτείται στο Σύνδεσμο Βιομηχάνων Κύπρου ως γραμματέας σε ηλικία 19 ετών. Παράλληλα συνεχίζει τις σπουδές του.*

1974 *Αναλαμβάνει ως υπεύθυνος για θέματα επαναδραστηριοποίησης της οικονομίας στο ΚΕΒΕ, μετά την τουρκική εισβολή.*

1975 *Αναλαμβάνει αρχικά ως αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας του ΚΕΒΕ για να διοριστεί λίγο αργότερα στη θέση αυτή, από την οποία εργάζεται μέχρι σήμερα.*

Εμπορικό αρχικά, και βιομηχανικό μετέπειτα

ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ Εμπορικό Επιμελητήριο ιδρύθηκε το 1927 με έδρα τη Λευκωσία και αντιπροσώπους στη Λεμεσό, Αμμόχωστο, Λάρνακα και Πάφο. Το 1963 όλες οι εμπορικές και βιομηχανικές οργανώσεις αποφάσισαν να συνενώσουν τις δυνάμεις του. Βάσει της συμφωνίας που επιτεύχθηκε, το Κυπριακό Εμπορικό Επιμελητήριο μετονομάστηκε σε Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (ΚΕΒΕ) και σε αυτό συγχωνεύθηκαν η Εμποροβιομηχανική Ομοσπονδία Κύπρο και ο Σύνδεσμος Βιομηχάνων Κύπρου. Το ΚΕΒΕ σήμερα έχει οκτώ χιλιάδες μέλη. Επίσης, μέλη του ΚΕΒΕ είναι 135 επαγγελματικοί σύνδεσμοι, οι οποίοι καλύπτουν όλο το φάσμα της οικονομικής δραστηριότητας του τόπου.

Όταν νοίκιασε θέση σε... δωμάτιο

Πού γεννηθήκατε και πού μεγαλώσατε;

Γεννήθηκα και μεγάλωσα στη Φιλιά Μόρφου σε μια αγροτική οικογένεια με τρία παιδιά. Εγώ είμαι ο μικρότερος. Ο πατέρας μου ήταν γεωργός, το ίδιο και η μητέρα μου. Από το πρωί μέχρι το βράδυ εργάζονταν στα χωράφια για να μεγαλώσουν τα παιδιά τους. Τελείωσα το δημοτικό σχολείο του χωριού μου και στη συνέχεια ήρθα στη Λευκωσία για να φοιτήσω στο γυμνάσιο. Φοίτησα στο Ανώτερο Εμπορικό Λύκειο Λευκωσίας. Έπρεπε βέβαια να φροντίσουμε και για τη διαμονή μου, καθώς η οικογένειά μου έμενε στο χωριό. Μπορεί να μην ήταν πολύ μεγάλη η απόσταση από τη Λευκωσία στη Φιλιά, δεν υπήρχε όμως καθημερινή συγκοινωνία. Έτσι, νοίκιασα θέση σε δωμάτιο (γελά). Δεν υπήρχε η οικονομική άνεση για να μου ενοικιάσει ο πατέρας μου δωμάτιο, γι' αυτό η μόνη λύση ήταν να ενοικιάσω πράγματι θέση σε δωμάτιο, στο οποίο έμεναν άλλα τρία άτομα. Ο καθένας από εμάς είχε ένα κρεβάτι για να κοιμάται και ένα τραπέζι για να διαβάζει. Μαγειρεύαμε και πλέναμε μόνοι μας από εκείνη την ηλικία.

Ένα κρεβάτι να κοιμάται, κι ένα τραπέζι να διαβάζει

Τι θυμάστε πιο έντονα από εκείνη την εποχή;

Αυτό που θυμάμαι είναι το γεγονός ότι το βράδυ αναγκαζόμουν να διαβάζω με το φως από τη λάμπα του πετρελαίου. Το δωμάτιο στο οποίο έμενα ως μαθητής δεν είχε καν ηλεκτρικό ρεύμα. Αυτή ήταν η μεγαλύτερη δυσκολία, το γεγονός ότι έπρεπε να διαβάζω μόνο με το ελάχιστο φως εκείνης της λάμπας. Τελειώνοντας το σχολείο ήθελα να σπουδάσω οικονομικά ή λογιστικά. Οικονομικά αυτό ήταν αδύνατο, κι έτσι όπως σας είπα έπιασα δουλειά στο ΚΕΒΕ και παράλληλα σπούδασα με αλληλογραφία.

Να έρθουμε στο σήμερα και να μιλήσουμε για οικογένεια.

Έχω δύο γιους, τον Βάκη και τον Ντίμη. Ο Βάκης ασχολείται με τη λογοτεχνία και τη ζωγραφική. Έχει υπογράψει ορισμένες εκδόσεις και έχει βραβευτεί ως νέος λογοτέχνης. Επαγγελματικά εργοδοτείται στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού. Ο Ντίμης εργάζεται στην Κεντρική Τράπεζα. Να σας πω ακόμη ότι έχω και δύο εγγόνια.

Με τι ασχολείστε στον ελεύθερό σας χρόνο;

Μου αρέσει η θάλασσα και το κολύμπι. Κολυμπώ πολλούς μήνες το χρόνο. Μου αρέσει ακόμη το περπάτημα στη φύση. Αυτά τα δύο είναι που με ευχαριστούν πάρα πολύ. Από εκεί και πέρα δεν υπάρχει ελεύθερος χρόνος. Η θέση του γενικού γραμματέα του ΚΕΒΕ επιβάλλει ακόμη και κοινωνικές υποχρεώσεις οπότε ο ελεύθερος χρόνος είναι πραγματικά πολύ περιορισμένος.